

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Blandede optegnelser, ideer og udkast 1848-50

Citation: Kierkegaard, Søren: "Blandede optegnelser, ideer og udkast 1848-50", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2010 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-p385-txt-shoot-id0c4ea334-9fa7-4fb7-8d98-78e4b1e53bf0.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

En ethisk Dom over Stud.Goldschmidts Senere ell. om hans Overgang til det Senere.

af

S.K.

Hans Første er som bekjendt »Corsaren«, en gjennem 6 Aar fortsat Stræben, der, hvad ogsaa en af mine Pseudonymer gjorde meest betegnende kan sammenlignes med de offentlige Fruentimmers - Foragtelighed og saa at tjene mange Penge, et vist overdaadigt Liv - en Stræben, der egl. er at betragte, om ikke som det Frembringende saa dog som Symptomet paa Opløsningen i Danmark, en Stræben der skaffede Danmark »Pøbel«, stræbte at demoralisere den tjenende Classe, Skole-Ungdommen, forbittrede Stand mod Stand og saaledes vanskeliggjorde den christelige Løsning af Problemet om »Næsten«, en Stræben, der ikke var saa farlig ved hvad den skrev som ved for hvem den skrev, idet et Par fortvivlede Talenter, som mistvivlede om en betydeligere Plads indenfor Ærens Grændser i Literaturen, valgte at blive Heltene for et saadant Publikum, der nu misbrugtes paa enhver Maade.

Naar i smaa Forhold Alt ellers viser sig gunstigt for Foragteligheden (den pecuniaire Fordeel, Udbredelsens Magt o: D:) saa gjælder det desto mere om, hvis Forholdet da ikke skal blive reent afsindigt, at Dommen: Foragtelig, Foragtelighed faaer tilgavns noget at betyde, faaer et behørigt tyngende Eftertryk. Gjøres dette ikke, saa har Landet selv underskrevet sin Undergang. Men desto værre ere Charakter Mennesker saa faae i Antal, at denne Dom let ikke kommer til at betyde stort, den bliver piattet ind med mell. Andet - og bliver intetsigende. Det er foragteligt siger man - og subs[c]riberer; det er foragteligt siger man - og læser det; det er foragteligt siger man - og fortæller selv Indholdet; han er en Foragtelig - og derpaa gaaer man i Selskab med ham.

Da ingen Anden vilde besluttede jeg mig i sin Tid til at accentuere ethisk.

Men ikke mindre gjælder det om, at der passes en lille Smule ethisk paa, naar en saadan Foragtelig forsøger at danne Overgangen til et nyt, o: til et anstændigere Liv. Er det end glædeligt, maa der dog ogsaa passes paa, at det skeer paa en ethisk Maade. Fra Foragtelighed til Anstændighed kan ikke dannes Overgang uden videre, at den Foragtelige saadan en smuk Morgen bliver anstændig. Men endnu mindre lader det sig gjøre paa den Maade som Stud. Goldschmidt gjorde det. Han forklarede nemlig: at »Corsaren« var en Gjennemgang i hans Udvikling. Dette er i en anden Forstand Frækhed, det er nemlig

ikke Frækhed som Corsaren var det, men Frækhed i at opfatte sit *vita ante acta*. Det er som En, der var confirmeret i en Straffe-Anstalt vilde kalde Opholdet der et Moment i sit Livs-Udvikling.

Nei skal Overgangen ethisk gøres. Maa der fordres. Først en Afbigt. Og denne Afbigt maa være redigeret i de strengeste ethiske Udtryk. Dernæst maa der, i Betragtning af at Skylden der er begaaet er skeet ved Pressen og altsaa har havt Udbredelsen og er fortsat i 6 Aar, fordres at denne Afbigt et halvt Aar igjennem trykkes hver ottende Dag saavidt muligt i alle Landets Blade. Endeligen kunde det blive et Spørgsmaal om det (hvis Forf. ellers ønsker at blive regnet blandt de Anstændige) ikke var i sin Orden, at han gjorde dog et Forsøg paa at tilbagebetale lidt af de saa lumpent fortjente Penge: saa redelig var dog selv Judas, at han gav Pengene tilbage.

Da dette ikke er skeet, da det Modsatte er skeet, da Stud. G. har forskyldt en ny Frækhed ved at fortolke sit *vita ante acta*, saa er der ikke Andet at sige om ham end det Gamle.

Han er at betragte som et Opløsningens Phænomen i Danmark. Charakteerløs. Som Redakteur af Corsaren var han en Magt, han commanderede Pøbelen (hvad derved forstaaes). Som Udgiver af Nord og Syd er han en Ubetydelighed, just fordi han selv i Forhold til dette Foretagende synes at ville gjøre Fordring til det Anstændige. Det Farlige er, at der ingen fast Dom er om ham. Vil man behandle ham og angribe ham som en Forfatter: saa hedder det, han er foragtelig, hvad er det værd. Gaaer man ud fra den Betragtning, at Foragtelighed kan gaae saavidt at der maa bruges Magt mod den: saa hedder det: han har lidt saa meget som Jøde i sin Barndom, det har han selv fremstillet rørende i Jøden ☺: man har Medlidenhed med ham. Dette er det Farlige. Det saae jeg strax i sin Tid, da han udgav Jøden, at hvis han nu længere blev ved Corsaren maatte han blive farlig, da han blev Gjenstand for Medlidenhed ved Hjælp af dette: Ach Vei mir! som Jøden var. Forvænt ved at nyde Foragtelighedens privilegium flebile paa at gjøre Alt, fordi han indtog Standpunktet ikke blot under alle Partier men under al Kritik, har dette nu forfængeligt faaet ham indbildt, at han nu indtager Standpunktet over alle Partier, nu da han er meget mindre end han var som Redakteur af Corsaren. Thi det var, som sagt, Demoralisationen i Danmark, og som den kan være just i Danmark, en Smaalighedens og Bysnakkens og Bagvaskelsens Trælle-Aand, der fandt sin Helt – ja det er poetisk saa sandt – der fandt sin Helt i en Jøde, ligesom Fornuftens Gudinde i Frankrig, som bekjendt, var et offentligt Fruentimmer.

Dette har jeg anseet for min Pligt mod Gud, mod mit Fødeland, mod Sandheden, mod enhver agtværdig Stræben her hjemme, mod mig selv. Nu det forstaaer sig Sagen kan da denne Gang ikke let blive farlig. Thi naar Stud. G: paa anstændigt Sted med Navn under skal skrive og mod mig: saa har det ingen Nød. Det sees jo i Livet: En der paa en Dandsebod er en Satans

vittig Karl og frygtet Slagsbroder, naar Fløidørene aabnes for ham til den brillant oplyste Sal, hvor enhver Tilstedeværendes Blik udtrykker Ærens Fordringer: saa har han ikke meget at sige, han krøb gjerne ind i Væggen, ell. søger Tilhold hos Tjeneren, om han ikke kan hjælpe ham ud igjen. Modig var G. i 6 Aar, modig, ja det vil sige saaledes modig, at det var om muligt at være feigere end det at være feig; thi endnu feigere end det at være feig er at være modig – bag en Sjouers Ryg. At han paa Dandseboden i Sammenligning med mig var langt, langt den Stærkeste: ja det vidste jeg. I Sandhed havde jeg ikke været religieust bestemmet, var det hell. aldrig faldet mig ind, at gaae ind paa Dandseboden for at hente den drabelige Golds. frem. Han seirede jo ogsaa han den Modige, den mig saa langt Overlegne: skjult bag Sjoueren viste han Mod, under disse Tusinders Jubel, der meente, han viste stort Mod. Nu er han jo navngiven paa et forholdsvis dog anstændigere Sted: nu kunde vi jo faae at see disse store Kræfter og dette overordentlige Mod. Det kommer igjen. Da jeg i sin Tid hjalp ham til at forløbe sig, var det min Agt, blot at sikkre mig ham. Straffen kommer nok, men en Sjouer slaaer jeg ikke paa. Nu troer jeg Øieblikket er der til at lade komme over ham den Dom, som alt hvad der er af Hæderligt og Agtværdigt i mit lille Fødeland længst maa have fordret over ham.